

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznika. // Inzerati do 80 polov vrst do Din 2, do 100 vrst do Din 2,50, od 100 do 300 vrst do Din 3, večji inzerati peti vrsta Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davki posebej. // Slovenski Narod valja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Književna ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Goriška ulica št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65 // Podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 // ISENICE, Ob kolodvoru 101 // SLOVENSKE GRADCE, Slovniška ulica št. 5 // Pošta trzinčnica v Ljubljani št. 10.351.

Spor med Finsko in Rusijo:

Ostri sovjetski napadi na Finsko

Medtem ko finski uradni krogi trdijo, da žele sporazum z Rusijo in da so pogajanja le prekinjena, pravijo v Moskvi, da to ni res, in valijo vse krivdo na angleško diplomacijo

Pariz, 16. nov. s. Dr. Paasilin je izjavil novinarjem, da rusko-finske razgovore ni treba smatrati za prekinjene. Finska je vedno pokazala dobro voljo, toda v nekaterih točkah so se v toku pogajanj pojavile važne razlike v mišljenju. Finska pa ni hotela, da bi bila rešena samo gotova vprašanja, druga pa bi ostala odprta. Da bi Rusija mogla izvajati nad Finsko gospodarski pritisk, ni verjetno, ker znaša finski izvoz v Rusijo samo 1,2% celotnega finskega izvoza.

Moskva, 16. nov. mp. Agencija Tas poroča iz Helsinkov: Te dni je finska policija izvršila preiskavo v uredništvu dnevnika »Seutu« ter je zaplenila več rokopisov in notic, ki so se zavzemali za prijeteljsko sodelovanje med Finsko in Rusijo. V postopanju finskih oblasti odseva sumljiva igra angleškega imperializma. Ta korak finskih oblasti je bil ponovno potrjen pri-

tisovjetsko politiko Finske. Finska sistematično in z gotovim namenom goji mržnjo proti sovjetom in žali sovjetske funkcije. V finski vojski sistematično goje sovraštvo do »Moskovitov«, češ da namestijo rusko revolucijo tudi ona osvobodila izpod jarma carske Rusije. Na finskem nečesto videti nobene razlike med carsko in sovjetsko Rusijo in predvajajo filme, ki kažejo grozodejstva Čeke. Vse to je načrtna gonja proti Rusiji, ki jo že 20 let podpira Anglija. Anglija tudi že 20 let vodi s Finsko trgovino, ki ji ne prinaša nobenega dobička, pač pa visoko zbugo. Angliji pri tem tudi ne gre za dobiček, temveč hoče samo preprečiti, da bi se med Finsko in Rusijo ne razvil normalni trgovinski odnos.

Agencija Tas pravi na koncu svojega poročila, da je vzroke v prekinjeni pogajan-

med Finsko in Rusijo iskati v Angliji. Angleška diplomacija hoče pripraviti finski delegaciji častni umik s izjavami, ki kažejo na to, da je sama Rusija kriva, da so se pogajanja prekinila, ker je stavila nemogoče zahteve. Včerajšnji finski listi izražajo dvom, da bi se začela nova pogajanja, uradno pa finska vlada izjavlja, da so bila pogajanja samo mimogrede prekinjena. Vse te besede, pravi agencija Tas, so samo prozoren maneuver, kajti povsem očitno je, da uradna Finska neče prijeteljskih odnosov z Rusijo in da bo nadaljevala protisovjetsko politiko.

Obmejni incidenti

Helsinki, 16. nov. z. Veliko pozornost je vzbudilo v tujakih krogih, da je ruski poslanik v Helsinkih, ki je sodeloval pri zadnjih rusko-finskih pogajanjih, sedaj ostal v Moskvi.

Medtem uradni krogi potrjujejo, da je prišlo na rusko-finski meji že do več incidentov na morju in v zraku. Podrobnosti o njih pa nečesto objavljajo. Priznavajo le, da je šlo za incidente, ki so se pripetili sprico ruskega vojaškega pritiska na Finsko za časa pogajanj v Kremliju.

Finski demanti

Berlin, 16. nov. mp. DNB poroča iz Helsinkov: Finska uradna agencija demantira, da bi bili nad finskiim ozemljem pri Vilborgu sestreljeni dve sovjetski letali od finskega protiletalskega topništva. Agencija poudarja, da ni bilo v poslednjem času nobenih vestí o kakih aktivnostih ruskih čet in da že nekaj dni ni bilo videti nobenih sovjetskih letal. Nasprotno vesti, ki so jih objavili neki angleški in ameriški listi, so neresnične.

Iz notranje politike

SOKOLSKI DOMOVI NA HRVATSKEM

Nekje novine v banovini Hrvatski so kakor po programu začele gonjo zoper sokolske domove, piše splitski »Narodni list« ter nadaljuje:

Ne zaradi njih — ker je zadeva po zakonu čista in jasna — temveč zaradi prijateljev in čitateljev »Narodnega lista«, ki so več ali manj skupno z redakcijo v vrstah jugoslovenskih Sokolov, pišemo o tem.

Z gotove strani se je začelo vprašanje, kdo ima po zakonu pravico do sokolskih domov. V prvih trenutkih se je zgodilo, da so se neodgovorni faktorji celo polastili nekkih sokolskih domov. Treba je priznati, da je g. ban s svojim odlokom udaril po prstih te nepoklicane kršitelje zakona in lastninske pravice.

Sokolski domovi, v kolikor so zgrajeni pred vojno, so ostali v rokah istih družin, ki so jih sezidali. Ta družstva so s soglasno voljo svojega članstva same spremenili svoje ime v Jugoslovenski Sokol. S tem se lastninska pravica dotičnega društva ni prav nič zmanjšala, zato je vsaka zahteva po »vrnitvi sokolskih društev in telovadnice v roke institucij, ki sploh ne obstojajo, samo prazno mlatenje slame.

Družstva, ki so zgradila svoje domove po vojni, so jih gradila kot Jugoslovenski Sokoli in člani Jugoslovenske sokolske zveze, oziroma Zveze Sokola kraljevine Jugoslavije. Zato je vsaka vzemirjenje in kakršnikoli protesti odveč. Sokolski domovi in telovadnice ostanejo še nadalje lastništvo sokolskih društev, katerih last se sedaj in ni predpisa, ki bi jim mogel to osporovati.

Jugosloveni banovine Hrvatske, Hrvaški in Srbi naj nadaljujejo svoje sokolske in nacionalno delo ter naj se niti malo ne zanimajo za pisanje tiska, ki je v tem slučaju neodgovoren. Sokolski domovi in telovadnice ostanejo tudi nadalje nepremagljive trdnjave Jugoslovenstva in praktičnega sodelovanja Hrvatov in Srbov v banovini Hrvatski.

SARAJEVSKE SRBSKE ORGANIZACIJE PROTI AVTONOMIJI BOSNE

V Sarajevu je bila konferenca vseh srbskih organizacij — štirinajst po številu — ki so sprejele naslednjo resolucijo: Predstavniki vseh srbskih in nacionalnih društev ter ustanov smatrajo ob priliki nekkih službenih in zasebnih deklaracij, ki so vrgle v javnost misel o avtonomiji Bosne in Hercegovine, za svojo dolžnost podati tole svečano izjavo:

Na namero, da se pri novi državni preureditvi poleg banovin Srbije, Hrvatske in Slovenije ustvari iz Bosne in Hercegovine posebna četita banovina, bodo vsi Srbi Bosne in Hercegovine odgovorili s odločnim in brezpogojnim »Ne«. Vsak poskus ureditve te namere bo zadel na najodločnejši odpor bosensko-hercegovinskih Srbov, v katerih edinstvo ne sme nihče niti za trenutni dvomiti v borbi, ki bi jim bila vsiljena.

Predstavniki sarajevskih srbskih društev in ustanov branijo samo po najvišji patriotski dolžnosti zaobljubljeno misel bosensko-hercegovinskih Srbov, da Drina ne more biti meja med Bosno in Srbijo in čuvajo dragocene pridobitve stoletnih borb, v katerih so bosensko-hercegovinski Srbi častno sodelovali celo s življenjem svojih najboljših sinov, ki so padli za ustvaritev te misli.

ZOPER NADALJNJE RAZKOSAVANJE DRŽAVE

Tudi v Banjaluki so se sestali predstavniki srbskih nacionalnih društev, ki so sprejeli sledečo resolucijo:

G. dr. Drafer Kulenović javno zahteva, da se ustvari bosensko-hercegovinska banovina kot četita federativna edineca s mejami na Drini. Če se pa ta banovina ne ustvari, potem dvomi o bodočnosti države. Na ta javni poziv predstavnikov srbskih in splošno narodnih društev ter ustanov v Banjaluki odgovarjajo s največjim protestom in zavračajo njegove predloge. Vprašanje meje na Drini je za nas končno veljavno rešeno 1. 1918. in nihče je ne more več postaviti. Smo odločno zoper nadaljnje razkosavanje države, zoper ustanovitev bosensko-hercegovinske banovine v kakršnikoli obliki. S čestitijo ali priključitvijo vrbasko banovine Sarajevu ali Zagrebu bi bili težko priznani interesi njene prebivalstva, država pa bi bila oslabljena.

Resolucija se konča s pozivom na vse javne delavce, vsa društva in na vse politične, kulturne in gospodarske ustanove v vrbaski banovini, da se odločno izjavijo za sedanjega narodnega oblasti, ki želi ostati trajno zedinjena s Sumarijo v nespremenljivem sodelovanju z Beogradom brez vsakega posredovanja.

GLAVNI ODBOR SOCIALISTIČNE STRANKE

Včeraj sta se konstituirala glavni odbor socialistične stranke in njen pokrajinski odbor za Srbijo. V glavnem odboru so kot predsednik dr. Živko Toralović iz Beograda, med člani pa poleg drugih novinar Viktor Erić iz Maribora, bivši poslanec Josip Petefan iz Maribora, odvetnik dr. Celestin Jelenc iz Ljubljane, zasebni uradnik Alojzij Sedel iz Ljubljane in šupan Klenovšek iz Trbovelj. Predsednik pokrajinskega odbora za Srbijo je Milorad Velić.

V pričakovanju nemškega odgovora

V Haagu in Bruslju proučujejo nemški odgovor, ki bo po belgijskih vesteh še danes objavljen

Haag, 16. nov. i. Uradno poročajo, da je holandska vlada po nemškem odgovoru, ki ga je v imenu kancelarja Hitlerja včeraj sporočil zunanji minister Ribbentrop, takoj proučila položaj in nato stopila v zvezo z Brusljem.

London, 16. nov. s. V holandskih in belgijskih vladnih krogih izjavljajo, da se bosta Holandska in Belgija kljub negativnemu nemškemu odgovoru na njuno posredovalno akcijo za mir posvetovali o možnosti novih poskusov za spravo vojnojočih se držav.

Amsterdam, 16. nov. AA. (Stefani) V zvezi z nemškim odgovorom na belgijsko-holandsko posredovanje je tu in v Haagu izšlo sporočilo, da bo ta dokument objavljen najpozneje v 3 dneh. Holandski listi se temu čudijo, ker takšen postopek ni običajen.

Bruselj, 16. nov. AA. (Stefani): Nemški odgovor na belgijsko-holandsko posredovanje bo najbrže objavljen danes dopoldne.

Francoska kritika

Pariz, 16. nov. i. Današnji francoski listi ostro reagirajo proti Nemčiji zaradi odklonitve holandsko-belgijskega predloga, češ da po omalovažujočem angleškem in francoskem odgovoru na mirovna prizadevanja zadeva nima smisla in je brezpredmetna. Listi nadlaščajo, da skuša zdaj Nemčija po stari metodi svrtni vso krivdo za propast te akcije spet na Anglijo in Francijo.

Dejstvo je, da sta na mirovno gesto belgijskega kralja in holandskega kralja takoj odgovorila angleški kralj in predsednik francoske republike osebno, do čim je Hitler obema suverenoma odgo-

voril po svojem zunanjem ministru in to dosti kasneje nego angleški kralj in predsednik francoske republike. Nemci se tudi izgovarjajo, da je mirovni apel prišel mnogo prepozno, resnica pa je, da Nemčiji nikakor ni bil po volji in da ga takoj od začetka ni resno upoštevala.

Pariz, 16. nov. s. Po informacijah tujakšnih diplomatskih krogov je bil ustmen odgovor, ki ga je včeraj dal nemški zunanji minister Ribbentrop belgijskemu in holandskemu poslaniku, poslan med tem tudi pismeno belgijski in holandski vladi. Ta odgovor pa še ne predstavlja oficijelnega nemškega odgovora na belgijsko-holandsko mirovno pobudo, temveč pričakujejo tega šele v dveh ali treh dneh. Tudi nemški oficijelni odgovor bo vsekakor negativen.

Na drugi strani smatrajo uradni holandski krogi po poročilih iz Haaga, da bo prihodnje dni samo še kancelar Hitler osebno odgovoril pismeno kraljici Viljemini in kralju Leopoldu, da pa njegova odgovora sploh ne bosta objavljena.

Angleško naziranje

London, 16. nov. s. V angleških krogih poudarjajo, da je Nemčija holandski in belgijski vladi izročila na njuno posredovalno akcijo za mir v nasprotju s mednarodnimi obljabi same ustmen odgovor mesto pismenega. To je tembolj čudno, ker sta začetnika posredovalne akcije suverena Belgija in Holandska. Nadejale mislijo, da je Nemčija s svojim odgovorom Holandski in Belgiji zato tako dolgo odlašala, da je morla angleški in francoski odgovor vzeti kot povod za svojo odklonitev belgijsko-holandskega predloga.

Italijanski načrti na Balkanu in ruska politika

Pomen novih italijanskih gospodarskih pogodb z Jugoslavijo in Bolgarijo — V Moskvi trdijo, da po njih zaslugi ne bo vojne na Balkanu

Rim, 16. nov. i. Vest londonskega »Daily Maila«, da Italija pripravlja zaključitev novega pakta z Jugoslavijo in Grško, italijanski tisk beleži brez komentarja, nasprotno pa naglašja, da se interesi zapadnih sil za akcijo na Balkanu in za Podunavje, katere cilj je konsolidiranje situacije in uvrstitve miru, ne morejo podvreči kritiki, kolikor bi zapadne sile odstopile od vsake iniciative, da bi to akcijo hotela izkoristiti za njih cilje, ker se ti cilji v nobenem primeru ne bi mogli prilagoditi potrebam miru.

»Relazioni Internazionali« naglašja, da so prijateljski odnosi Italije z Jugoslavijo in Bolgarsko utrjeni z novimi gospodarskimi sporazumi, a hkrati je Italija tudi poglobila prijateljsko sodelovanje z Jugoslavijo in si zagotovila koristno sodelovanje z Grško.

Članek tudi naglašja, da je konstruktivno delo Italije na Balkanu in Podunavju naletelo na razne pohvale, vendar gre Italija molče mimo tega, ker prihajajo te pohvale od strani, ki daje italijanski akciji dolmačenja, odgovarjajoča njihovim interesom.

Moskva, 16. nov. mp. Včerajšnji moskovski dnevnik »Krasnaja zvezda« je priobčil politični pregled, v katerem pravi med drugim:

Angleška in francoska propaganda si prizadeva, da bi pridobila na svojo stran prebivalstvo nevtralnih držav. Zedinjene države smatrajo položaj v Nizozemski in Belgiji za toliko resen, da so pozvale vse svoje državljane naj nemudoma zapuste Belgijo in Nizozemsko.

S pomočjo pakta s Turčijo si hoče Anglija zagotoviti prosto pot skozi Dardanele, obenem pa skuša s pomočjo in posredovanjem Turčije ustvariti blok balkanskih držav, ki bi simpatiziral z Anglijo. Diplomatska prizadevanja Anglije streme za tem, da bi dobila za svojo politiko na Balkanu nova oporišča. Ruska politika na Balkanu je velika ovira angleškim prizadevanjem. Rusija bo zastavila ves svoj vpliv, da se vojna vira ne bo razširila tudi na Balkan.

Bukarešta, 16. nov. AA. (Reuter): Izvedelo se je, da bo britanska trgovinska misija v kratkem prispela v Sofijo, da se pogovori zastran nakupa nekaterih vrst živeža.

Rusija predlaga načrtovanje pogajanj z Turčijo

London, 16. nov. AA. (Reuter) Carigrski dopisnik »Daily Herald« trdi, da je Sovjetska Rusija predlagala Turčiji, naj se nadaljujejo razgovori, pretrgani pred nekaj tedni. Sovjetski poslanik Terentijev je turški vladi formalno predlagal, naj imenuje svoje delegate za nadaljevanje razgovorov. Dodal je, da je Sovjetska Rusija pripravljena podpisati pakt s Turčijo v tisti obliki, v kateri je bil v

začetku razgovorov predlagan, če je Turčija voljna pristati na nekatere zahteve Molotova glede ankarskega pakta. Dopisnik lista trdi, da je turška vlada odgovorila, da se mora poprejš posvetovati z Londonom in Parizom.

Veliko premikanje nemških čet

Nevtralni opazovalci napovedujejo nemški napad — Holandska poplavlja dalje

London, 16. nov. mp. Dopisniki listov nevtralnih držav poročajo iz Berlina, da je bil v Nemčiji v poslednjih dneh znatno omejen osebni železniški promet. Opazajo se veliki pokreti nemških čet z zapadne fronte proti Jugovzhodu Nemčije. Nevtralni dopisniki poročajo, da se razširjajo vesti, da pripravlja Nemčija glavni napad na zapadu. Ta napad naj bi se izvršil okoli 20. novembra in naj bi v prvi vrsti veljal Angliji. Poslednje dni so bili številni letalski oddelki premeščeni iz notranosti države v smeri proti Severnemu morju.

London, 16. nov. k. Vojaški ataše pri nemškem konzulatu v Budimpešti general von Wrede je bil nenadoma odpoklican v nemški generalni štab. Dopisnik londonskega lista »Daily Express« v Budimpešti je izvedel, da je bil general von Wrede član nemškega generalnega štaba med svetovno vojno in da ga je sam Hitler po-

klican v Nemčijo ter ga dodelil nemškemu generalnemu štabu na zapadni fronti, ker je generalovo sodelovanje potrebno.

Haag, 16. nov. i. Holandska še vedno poplavlja po določenem načrtu razne svoje pokrajine. Vsi ti ukrepi so varnostnega značaja. Na drugi strani pa je javnost pomirila vest, da je kanal Euden, ki je bil zapet za vso plovo, zopet odprt.

Bruselj, 16. nov. i. List »Vingtieme Sieder« prinaša podrobnosti o veliki tihotapski aferi holandskih uniform v Nemčijo. Dodaj je policija zaplenila 5.000 uniform. V tihotapsko afero je zapletenih mnogo oficirjev, ni pa znano, če pripadajo orožništvu ali armadi. Vsega skupaj je bilo aretiranih 50 oficirjev.

Francosko vojno poročilo

Pariz, 16. nov. s. Jutrjanj 147. francoski vojni komunikacijski pravi: Nobenih omebne vrednih novic z zapadne fronte v teku noči.

Vojna na morju

Razmerje med angleško in nemško vojno mornarico — Angleži potopili nemški parnik — Zvižaja angleške trgovske ladje

London, 16. nov. s. Ena najbolj znanih knjig o vojnih mornaricah na svetu, »Jemmes Fightingships«, ki je danes izšla v novi izdaji, navaja sledeče primerjalne podatke med angleško in nemško vojno mornarico:

Anglija raspolaga s 14 velikimi vojnimi ladjami, Nemčija s 5; Anglija ima 5 nočnic letal, Nemčija nobenega. Glede tehkih križark je razmerje 15:2 v korist Anglije. Drugih križark ima Anglija 45, Nemčija pa 6, različen Anglija 179, Nemčija 22. Nemčija prekaša Anglijo samo v podmornicah, ki jih ima 65 napram 57 angleškim, ter v torpedovkah.

London, 16. nov. s. Minister za blokada Cross je izjavil včeraj, da so angleške kontrolne postaje za vojno tihotapstvo v preteklem tednu zadržale za pregled 108 ladij. Od prej pa jih je bilo v pregledu še 86. Kontrolne postaje so v preteklem tednu popolnoma zaplenile tovor dveh ladij, deloma pa tovore 43 ladij. 88 ladij je bilo popolnoma izpuščenih.

London, 16. nov. i. Admiraliteta javlja, da je angleška mornarica zaplenila 1000-tonski nemški parnik »Leander«, ki se je ob začetku vojne zatekel v špansko pristanišče Vigo, te dni pa je luko zapustil in se hotel vrniti v Nemčijo. Zaprta pa je angleška križarka in ga nato odvedla v angleške vode.

New York, 16. nov. mp. Neka oborožena angleška trgovska ladja je priplula v newyorški pristanišč in je imela velike težave s pristaniškimi oblastmi, ki so ugotovile, da je ladja pobavljena drugače, kot je navedeno v ladijskih sploh. Poveljnik ladje je izjavil, da so ladjo prebarvali na visokem morju, da bi na ta način izvalili sovražno podmornico, da bi se dvignila na površje in se preprečila o pripadnosti. Ko bi bila podmornica na površju, bi jo lahko

s ladje obstreljevali. Kapitan je pripomnil, da se je to sredstvo z uspehom uveljavilo že v svetovni vojni.

Aretacije v švici in na Madžarskem

Pariz, 16. nov. mp. Svojnici »Tempe« poroča iz Curia, da so švicarske oblasti aretirale 10 oseb, ki so delovale na to, da bi v švici prišel na krmljo režim v duhu nacionalnega socializma. Mnoge visoke osebnosti so prejele letake s tujo propagando. Vlada je s energičnimi ukrepi propagando zatrla.

Budimpešta, 16. nov. mp. Vojda nacionalnih socialistov na Madžarskem, baron Kemény, je bil zaradi nacistične propagande obojen na 7 mesecev zapora.

Indski parlament poljskemu prezidentu

Pariz, 16. nov. i. Agencija Pat poroča, da je indski parlament Indije je poslal predsedniku poljske republike Rakicjeviču listino, v kateri mu izraža globoko priznanje za junaki boj poljskega naroda. V poslanici zagotavljajo poslanci britske Indije, da bo vsa indski narod neuklonljivo ostal na strani poljskega naroda in njegovih zavrnikov do končne zmage.

